PIRKANMAAN MAAKUNTALIITON HALLITUKSELLE

ALOITE: Seitsemisen kansallispuiston laajennusta koskevan esityksen teko Ympäristöministeriölle ja laajennuksen sisällyttäminen valmisteilla olevaan maakuntakaavaan

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry. ja Luonto-Liiton Hämeen piiri ry. esittävät, että Pirkanmaan liitto tekisi ehdotuksen Ympäristöministeriölle Seitsemisen kansallispuiston laajentamisesta ensi hallituskaudella sekä nostaisi kansallispuistojen yhdistämisen suojelualuevarauksena mukaan uuden maakuntakaavan valmisteluun.

Ympäristöministeriössä on ollut käsittelyssä Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piirin tekemä esitys Seitsemisen kansallispuiston laajentamiseksi Ruoveden rajaan ja vastaavasti Helvetinjärven kansallispuiston laajentaminen Ylöjärven rajaan, jolloin yhdistettyjen kansallispuistojen pinta-ala nousisi 11 000 hehtaarista 21 000 hehtaariin. Tällöin saavutettaisiin Lapin kansallispuistojen kokoluokkaa oleva puisto keskeiselle paikalle Etelä-Suomeen.

Laajennusalue on kokonaisuudessaan valtion maalla ja siitä jo nyt noin puolet on suojelullisen statuksen omaavaa aluetta. Käsillä olevassa laajennuksesta noin 80% sijoittuisi Ylöjärven kaupungin alueelle. Pohjois-Pirkanmaalla on valtion omistamaa metsää yli 100 000 ha. Tämä laaja metsämantere on ainoa alue Etelä-Suomessa, johon valtion maalle on mahdollista perustaa tämän kokoluokan kansallispuisto. Evolla, jonne on ehdolla tiedekansallispuisto, valtion maata on alle 9000 hehtaaria. Ympäristöministeriöön toimitetun esityksen tiivistelmä karttoineen on liitteenä.

Ympäristöministeriössä on myös useampia muitakin pääasiassa kuntien tai maakuntaliittojen tekemiä aloitteita uusista kansallispuistoista eri puolella Suomea. Kansallispuistohankkeet vaativat edetäkseen Ympäristöministeriössä vankan alueellinen tuen. Seuraavalla hallituskaudella olisi Etelä-Suomen kansallispuistoverkon ja metsänsuojelun vahvistamisen vuoro. Tilanteessa, jossa luontokadon merkitys on huomattavasti korostumassa, Pirkanmaalla voisi olla hyvät mahdollisuudet saada kokonaan valtion maalle sijoittuva, suojelullisesti hyvinkin merkittävä ja kilpailukykyinen kansallispuistohanke vietyä eteenpäin ehdolle hallitusohjelman jo ensi hallituskaudella.

Esitykselle olisi edullista, jos se olisi mukana jo ensi keväänä hallitusohjelman valmistelussa.

Seitsemisen kansallispuistoon liitettäväksi luonnonsuojelupiirin esittämät alueet täyttävät luonnonsuojelulaissa määritellyt kansallispuiston edellytykset valtionmaanomistuksen ja pinta-alan suhteen sekä myös luonto- ja virkistysarvojen osalta. Esitetyt alueet sisältävät mm. valtion omistaman Riuttaskorven virkistysmetsän alueen, pinta-alaltaan 16 neliökilometriä, Petäjäjärven (254 ha), Pitkäkankaan (13 ha) ja Pitämävuorten (59 ha)

Natura-alueet (yht. 326 ha) ja Metsähallituksen omalla päätöksellään suojelemat Haiturin (n. 30 ha) ja Pitkäjärven (n. 210 ha) alueet (yht. noin 240 ha).

Kansallispuistojen väliin jäävä vyöhyke on Pirkanmaan voimassa olevassa maakuntakaavassa ekosysteemipalveluille merkittävää aluetta. Laajennus toteuttaisi maakuntakaavan tavoitetta ekosysteemipalveluiden turvaamisesta käytännössä ja samalla laajat suo- ja metsäalueet tukisivat Pirkanmaan hiilinielujen ja -varastojen kasvutavoitetta. Suojelualueiden kytkeytyneisyys edistää lajien ja luontotyyppien säilymistä pitkällä aikavälillä ja siten nyt Seitsemisen kansallispuistoon liitettävät alueet vahvistaisivat jo perustettujen Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen merkitystä niin lajiston ja luontotyyppien suojelussa, ekosysteemipalvelujen ja monimuotoisuuden turvaamisessa kuin virkistys- ja retkeilyalueina.

Luontokadon torjunta on noussut keskeiseksi kansainväliseksi ja kansalliseksi tavoitteeksi. Montrealissa sovittu YK:n biodiversiteettisopimuksen toteutus ja Euroopan Unionin biodiversiteettistrategia tulee edellyttämään metsien suojelun vahvistamista Etelä-Suomessa. Kansallispuistohanke veisi eteenpäin mm. niitä tavoitteita, joita nyt valmisteilla oleva EU:n luontoalueiden ennallistamisasetus tavoittelee. Metsäluonnon suojelutarve ja uhanalaisten metsälajien suojelutilanne onkin Etelä-Suomessa hälyttävä. Uhanalaisista lajeista kolmasosa sijoittuu metsäluontoon. Suojeltua metsämaata on alle kolme prosenttia, kun tavoitteena on 10 %. Suomen ympäristöpaneeli esittää, että tämä tavoite tulisi saavuttaa kaikissa maakunnissa.

Pirkanmaan liitossa käynnistynyt maakuntakaavan tarkistus tullee tavoiteasettelun perustella käsittelemään luontokadon ja ilmastonmuutoksen torjuntaa. Tämä mahdollistanee hyvinkin keskustelun käynnistymisen ja aloitteet kansallispuistojen laajentamisesta ja yhtenäisen ison kansallispuiston muodostamisesta Pirkanmaalle nykyisen maakuntakaavan ekosysteemipalveluiden alueella. Keskustelun käynnistämiseksi olisi hyvä nostaa kansallispuistojen yhdistäminen suojelualuevarauksena mukaan uuden maakuntakaavan valmisteluun.

Metsäkato on Pirkanmaalla ja Tampereen kaupunkiseudulla huomattavan suuri seuraavan kahdenkymmenen vuoden aikana. Pirkanmaan liitto on arvioinut maakuntakaavaan pohjautuen, että vuoteen 2040 mennessä jää yhdyskuntarakenteen alle yli 30 000 ha metsämaata. Tämä on sama luku kuin Pirkanmaan suojeltujen metsien määrä tällä hetkellä, noin kolme prosenttia Pirkanmaan miljoonasta metsähehtaarista. Pirkanmaalla on valtion omistamaa metsää runsas 10% metsäalasta, yli 100 000 hehtaaria. Esitys koskisi noin kymmentä prosenttia valtion metsäalasta, mutta vain yhtä prosenttia maakunnan koko metsäalasta. Luontokadon torjuminen asetetussa aikataulussa edellyttää suojeluun ja ennallistamiseen soveltuvien yhteiskunnan jo omistamien metsien suojelun kiirehtimistä.

Maakunnan voimakas kasvu näkyy yhdyskuntarakenteen voimakkaana laajenemisena metsäpeitteisille alueille. Tämän kehityksen vastapainoksi olisi erittäin tärkeää, että Pirkanmaan liitto edistäisi aktiivisesti metsiensuojelua erityisesti jo julkisessa omistuksessa olevilla metsäalueilla.

Helvetinjärven ja Seitsemisen kansallispuistojen yhdistäminen nostaisi Pirkanmaan Etelä-Suomen kansallispuistomaakuntien merkittävimpään kärkeen ja voisi tuoda huomattavia elinkeinopoliittisia kehittämismahdollisuuksia Pirkanmaan matkailulle. Kansallispuistot ovat kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettuja ja haluttuja matkailun ja luontovirkistyksen

kohteita. Tämä puistokokonaisuus yhdessä laajan Pirkan Taival -retkeilyreitistön kanssa antaisi Pirkanmaan tunnettuudelle ja markkinoinnille aivan uuden ulottuvuuden. Se toisi mahdollisuuden kilpailla jopa Lapin kansallispuistojen kanssa ”Etelä-Suomen Lappina”.

Pirkanmaalla 30.1.2023

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.

Antti Virnes
puheenjohtaja

Sari Hämäläinen
järjestösihteeri

Luonto-Liiton Hämeen piiri ry

Ville Lahtinen
puheenjohtaja

Liitteenä on tiivistelmä Ympäristöministeriössä olevasta aloitteesta Pohjois-Pirkanmaan kansallispuistojen yhdistämisestä.

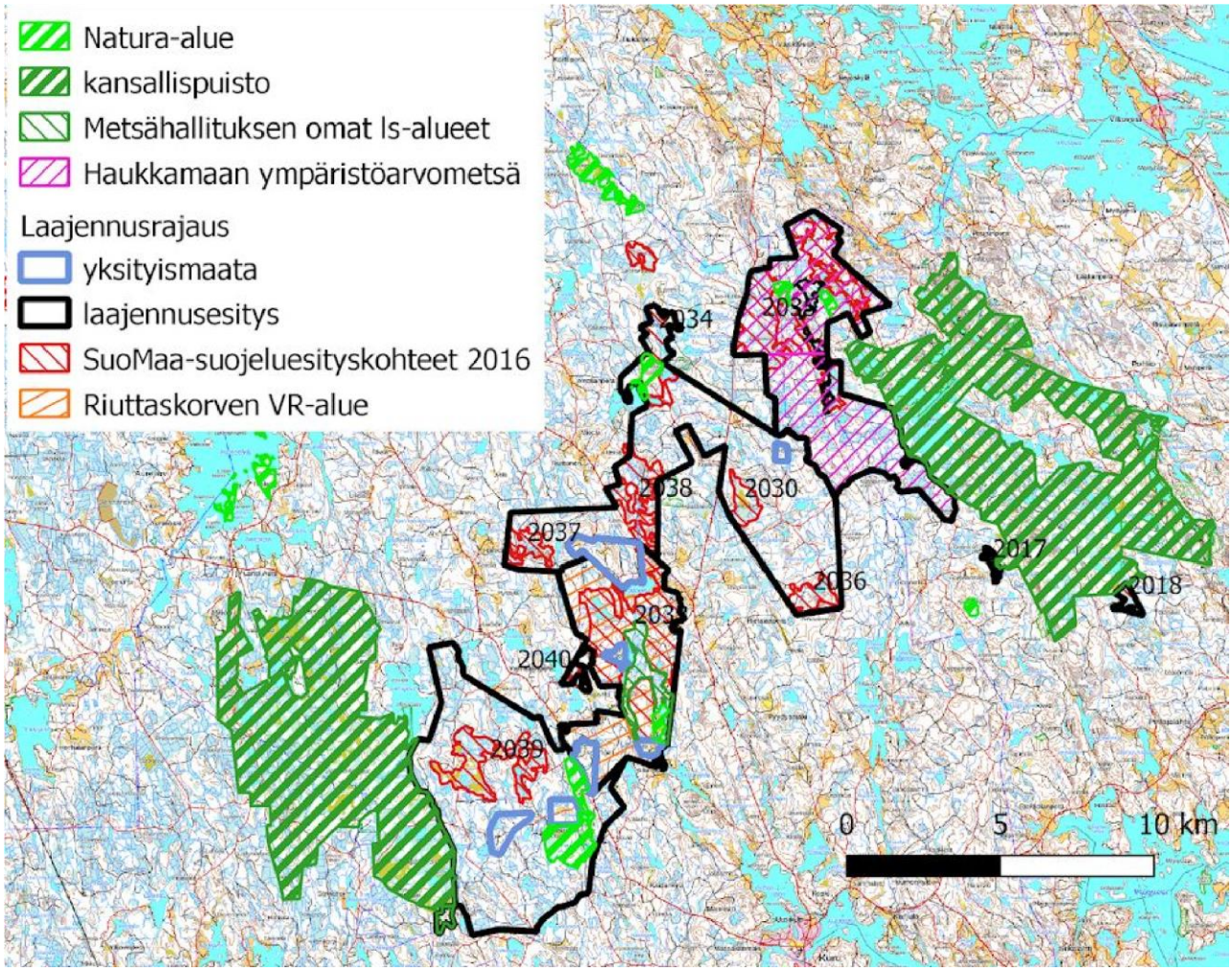
Natura-alue
kansallispuisto
Metsähallituksen omat ls-alueet
Haukkamaan ympäristöarvometsä
Laajennusrajaus
yksityismaata
laajennusesitys
SuoMaa-suojeluesityskohteet 2016
Riuttaskorven VR-alue
2034
2032
2038
2030
2037
2017
2036
2018
2033
2040
2039
0
5
10 km